

Samfunnsfag 2

30 studiepoeng

Godkjent etter AS-vedtak 21. april 2006. Bygger på *Samfunnsfag I* etter R98 (sist revidert etter godkjenning av dekan 1. juni 2004 på fullmakt fra Avdelingsstyret).

Innledning

Fagplanen bygger på rammeplan for allmennlærerutdanningen av 2003.

Samfunnsfag i lærerutdanningen omfatter geografi, historie og samfunnskunnskap. Geografi og historie har lange tradisjoner som vitenskapsfag. Samfunnskunnskap bygger på en rekke nyere samfunnsvitenskapelige fag som sosiologi, statsvitenskap, sosialøkonomi, sosialantropologi m.fl. Som vitenskapsfag søker alle fagene å utvikle bred og forskningsbasert samfunnsforståelse av sammenhenger i tid og rom og mellom strukturer og prosesser på ulike nivåer og innen ulike saksområder.

Som lærerutdannings- og skolefag skal samfunnsfagene formidle denne forståelsen på en mest mulig flersidig, konkret, aktualiserende og engasjerende måte. Det krever faglig fordypning i utvalgte perioder, regioner og samfunnsområder, men også tverrfaglig temaorganisering og prosjektarbeid med stor vekt på studentenes egenaktivitet.

Fagdidaktiske utfordringer vil være viktige i studiet, både gjennom fagdidaktiske problemstillinger knyttet til ulike emner, gjennom sammenhengene mellom formål, innhold, arbeidsmåter og vurderingsordning i selve studiet og gjennom praksis i grunnskolen.

Det er en viktig utfordring for samfunnsfag både i lærerutdanningen og i grunnskolen å legge til rette for læringsprosesser som ikke bare overfører kunnskaper og ferdigheter til studenter og elever, men gjør dem i stand til selv å tilegne seg og formidle samfunnsfaglig forståelse på en kritisk og skapende måte. I tillegg er samfunnsfagene som skolefag forpliktet av normative verdier som demokrati, menneskerettigheter, internasjonal solidaritet, økologisk forsvarlig utvikling, menneskelig likeverd og likestilling og toleranse og respekt for ulike kulturer. Reflektert, kritisk og begrunnet holdningsdannelse er derfor en viktig utfordring for samfunnsfag ved siden av kunnskaps- og ferdighetskravene.

Studenter som tas opp i Samfunnsfag 2 må ha gjennomført Samfunnsfag I eller tilsvarende, f. eks. den tverrfaglige studieenheten Natur, Samfunn og Miljø etter tidligere rammeplaner.

Mål

Studiet har som overordnet formål å videreutvikle studentenes samfunnsfaglige interesser, kunnskaper, ferdigheter, forståelse, verdibevissthet og handlingskompetanse. Samtidig skal det gi studentene et grunnlag for livslang læring, både som samfunnsmedlem og lærer. Gjennom studiet skal studentene:

- skaffe seg oversikt over og nærmere innsikt i utvalgte geografiske områder, historiske perioder og aktuelle samfunnsområder og samtidig utvikle kunnskaper, ferdigheter og forståelse knyttet til tverrfaglig temaarbeid og prosjekter innen samfunnsfag og i forhold til andre fag
- kunne analysere og bruke grunnskolens læreplanverk, ulike læremidler og arbeidsmåter selvstendig ut i fra samfunnsfaglig og fagdidaktisk kunnskap og forståelse
- skaffe seg erfaring med egen innsamling, bearbeiding og presentasjon av samfunnsfaglige/fagdidaktiske data og med pedagogisk utviklingsarbeid innen samfunnsfag
- utvikle en lærerrolle i samfunnsfag der kunnskaper, forståelse, ferdigheter, engasjement og holdninger inngår i en helhet og der undervisning og annen tilrettelegging for læring bygger på prinsippet om tilpasset opplæring og tverrkulturell forståelse

- kunne bruke aktuelle hendelser i undervisning og læringsprosesser knyttet til generelle faglige og didaktiske utfordringer

Innhold

Denne fagplanen er delt inn i de tre samfunnsfagene geografi, historie og samfunnskunnskap. Men i årsplanen, som studentene får ved studiestart, er undervisningen og andre aktiviteter i stor grad knyttet til tverrfaglige emner der alle de tre samfunnsfagene trekkes inn.

Geografi

Geografifaget omfatter rom- og stedsdimensjonen i samfunnet med vekt på forholdet mellom natur, kultur og samfunn. Faget tar opp forskjeller, likheter og sammenhenger mellom områder/regioner og steder og søker å analysere, forklare og forstå slike forhold. I Samfunnsfag 2 legges hovedvekten på sammenhenger mellom naturressurser, næringsutvikling, befolkningsutvikling, bosetting og flytting, levekår og kulturelle mønstre og på politiske beslutningsprosesser som både påvirkes av og påvirker slike sammenhenger. Fagdidaktiske muligheter og utfordringer blir sterkt knyttet til de faglige emnene/områdene.

Gjennom studiet skal studentene:

- kunne forklare og anvende sentrale samfunnsgeografiske begrep og teorier om rom, territorier, regioner, natur og kultur, befolkning og bosetting, produksjon, fordeling og utvikling
- kjenne til og skaffe seg noe øvelse i å anvende ulike metoder for innsamling, bearbeiding og framstilling av fagstoff i geografi, blant annet bruk av observasjon, ekskursjoner, ulike typer kart, statistikk og grafiske framstillinger
- skaffe seg oversikt over sentrale geografiske trekk i Norge og i noen utvalgte land og/eller regioner i Europa, Midt-Østen og Nord-Amerika
- skaffe seg kunnskaper om og kunne forklare sammenhenger mellom natur, næring, befolkning, bosetting, flytting, kultur og politikk i noen av landene/regionene nevnt ovenfor
- kunne forklare og forstå hvordan aktuelle samfunnsgeografiske trekk ved disse områdene er påvirket av historiske utviklingslinjer og kunne planlegge, gjennomføre og vurdere tverrfaglige temaer og prosjekter fra disse områdene med geografi som regifag

Historie

Historiefaget omfatter utviklingsprosessene i samfunnet med vekt både på kontinuitet og brudd, samarbeid og konflikt innen og mellom ulike samfunn. Faget gir grunnlag for å rekonstruere fortida ut fra tolkning av tilgjengelige kilder. I Samfunnsfag 2 legges hovedvekten på utviklingen av sammenhenger mellom økonomiske, sosiale og kulturelle forhold i enkelte land og regioner og på hvordan politiske beslutningsprosesser er blitt påvirket av og har påvirket slike sammenhenger. Fagdidaktiske muligheter og utfordringer blir sterkt knyttet til de faglige emnene/periodene.

Gjennom studiet skal studentene:

- kunne forklare og anvende sentrale begrep og teorier om historisk kontinuitet, langsiktig endring og vendepunkter, periodisering, lengdesnitt, tverrsnitt og fordypninger, årsaker og virkninger
- kjenne til og skaffe seg noe øvelse i å anvende ulike typer kilder og metoder for innsamling, bearbeiding og framstilling av fagstoff i historie, blant annet bruk av arkeologisk materiale, skriftlige og muntlige kilder, bilder og film, offentlig statistikk, Internett, fortelling, drama og 'storyline'
- skaffe seg oversikt over noen historiske utviklingstrekk fra Norge og Norden, de baltiske landene, Russland, Vest-Europa, Midt-Østen og USA
- skaffe seg nærmere kunnskaper om norsk historie fra 1905 til i dag, Russlands/Sovjetunionens historie ca. 1860 - til i dag, Estland etter 1918, Midt-Østen etter 1948 og utvalgte perioder USAs historie.

- skaffe seg innsikt i og kunne forklare sentrale utviklingstrekk ved det norske politiske system fra 1814 til i dag med særlig vekt på innflytelse, maktfordeling, valg og demokrati
- kunne planlegge, gjennomføre og vurdere tverrfaglige temaer og prosjekter fra disse periodene og landene/regionene med historie som regifag

Samfunnskunnskap

Samfunnskunnskap omfatter generalisert kunnskap om og forståelse av gruppe- og samfunnsdannelse, sosialisering, økonomi, kultur, rettsvesen og politikk. Faget er opptatt av sammenhenger mellom ulike sektorer og nivåer i samfunnet. Det legger vekt på rollemønstre i ulike samfunn og prosesser, funksjoner og institusjoner, preget både av samarbeid og konflikt, påvirkning, beslutningsprosesser og maktfordeling. Faget er sterkt samtidsorientert. I Samfunnsfag 2 legges hovedvekten på sammenhenger mellom økonomiske, kulturelle og politiske forhold generelt og i noen utvalgte land og regioner – bl.a. med fokus på hvordan geografisk og historisk bakgrunn kan forklare viktige aktuelle samfunnstrekk.

Gjennom studiet skal studentene:

- kunne forklare og anvende sentrale begrep, teorier og modeller om roller, systemer, strukturer, kulturer, prosesser, funksjoner og institusjoner knyttet til sosialisering og kultur, produksjon, fordeling og forbruk, politisk deltakelse og maktutøvelse, rettigheter, plikter og rettsvesen, samarbeid og konflikthåndtering - både nasjonalt og internasjonalt
- kjenne til og skaffe seg noe øvelse i å anvende ulike typer kilder og metoder for innsamling, bearbeiding og framstilling av fagstoff i samfunnskunnskap, blant annet bruk av offentlig statistikk, tekstanalyse, intervju og spørreskjema, observasjon og ekskursjoner, Internett, drama og 'story line'.
- skaffe seg oversikt over sentrale trekk ved politiske systemer og beslutningsprosesser i noen land/regioner/emneområder som det også arbeides med i geografi og/eller historie: Norge, Russland/Sovjetunionen, Estland, Midt-Østen og USA
- skaffe seg kunnskaper om aktuell internasjonal politikk i et historisk perspektiv, med vekt både på internasjonale konflikter og samarbeidet for bærekraftig utvikling, fredelig konflikthåndtering og menneskerettigheter i FN og andre internasjonale organisasjoner
- skaffe seg innsikt i hvordan og hvorfor fordommer og etnosentrisme kan oppstå og utvikles og hvordan skolen kan bidra til forståelse for og oppslutning om menneskerettighetene, likestilling, toleranse og flerkulturelt samarbeid
- kunne planlegge, gjennomføre og vurdere tverrfaglige temaer og prosjekter som handler om emner nevnt ovenfor, der samfunnskunnskap er regifag

Organisering og arbeidsmåter

Deltakelse, samarbeid og ansvar for egen læring

Undervisning og annen tilrettelegging for læring i samfunnsfag i grunnskolen forutsetter en mangesidig og samarbeidende lærerrolle. Lærerstudentene må derfor arbeide med ulike former for kunnskaper, ferdigheter og reflektert holdningsdannelse. De felles undervisnings- og læringsprosessene i Samfunnsfag 2 tar opp disse utfordringene gjennom forelesninger, seminarer, gruppearbeid, organiserte kollokvier, ekskursjoner, klasse/skoleovertakelse, prosjektarbeid, storyline og ulike metodiske øvelser. Alle disse aktivitetene er lagt opp slik at studentene skal styrke sin kompetanse i forhold til å forene teoretiske og praktiske, faglige og didaktiske, kognitive og etiske utfordringer. Denne helhetlige kompetansen kan studentene vanskelig tilegne seg gjennom selvstudium. Det forutsettes derfor at studenten i hovedsak er til stede i fellessamlingene og tar ansvar for egen læring ved å bli kjent med det stoffet som formidles, bearbeides og drøftes der.

Fellessamlingene er lagt til to dager hver uke. I tillegg kommer 10 dagers sammenhengende studietur og 8 dagers praksis med klasse/skoleovertakelse. Disse felles aktivitetene dekker rundt tretti prosent av forventet studietid for 30 studiepoeng. Det forutsettes at studentene bruker resten av tida til egen lesning, kollokvier, oppgavearbeid, deltakelse i prosjektarbeid, veiledning m.m.

Årsplan, emneplaner og emneutvalg

Ved studiestart legger faglærerne fram en *årsplan* som viser når ulike emner og felles aktiviteter (klasse/skoleovertakelse og studietur) skal gjennomføres. Årsplanens emner er knyttet til fagplanens innhold og litteraturlista. Emnene er tverrfaglig organisert med variert bruk av geografi, historie og samfunnskunnskap som regifag. Emnene (med forbehold om mindre endringer) er:

- Fagdidaktikk og udnanningspolitikk
- Naturressurser og samfunnsutvikling: geografiske sammenhenger
- Norsk historie fra 1905 til i dag
- Det politiske systemet i Norge: prosesser, institusjoner og maktforhold
- Menneskerettigheter og flerkulturell forståelse
- Russlands/Sovjetunionens og de baltiske staters geografi, historie og samtid
- Midt-Østen: kultur, økonomi og politikk, med hovedvekt på perioden etter 1948
- USA: innenriks- og utenrikspolitikk i et historisk perspektiv
- Internasjonal politikk

Ved studiestart fordeles studentene på emneutvalg. Emneutvalgene består av faglærer og rundt tre studenter. Utvalgene utarbeider emneplaner for hvert hovedemne. Planene inneholder saker av viktighet for organiseringen av emnet, som arbeidsformer, ekskursjoner, veiledning, kriterier for eventuelle arbeidskrav. Alle studenter skal delta i minst ett emneutvalg (arbeidskrav).

Generelt om arbeidsformer

Studentene skal bli kjent med en rekke metoder for å innsamle, bearbeide og videreformidle fagstoff i samfunnsfag (jf Innhold). Øvelse i bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) skal knyttes til flere av emnene. I bruken av IKT og i alt det øvrige fagdidaktiske arbeidet legges det stor vekt på kontakt med grunnskolen. Flerkulturell forståelse og tilpasset opplæring er spesielt viktige utfordringer. De kan blant annet tas opp gjennom skolerettete semester- og prosjektoppgaver (arbeidskrav), deltakelse i forsøks- og utviklingsarbeid, kontakt med øvingslærere/lærerutveksling og klasse- eller skoleovertakelse (arbeidskrav).

Ekskursjoner (i vanlig undervisningstid) vil bli lagt opp til ulike institusjoner og organisasjoner i Oslo-området. Studiet inneholder en 10 dagers ekskursjon til Estland/Russland. Noen av de arbeidsformene som er nevnt ovenfor skal utdypes nærmere.

Forsøks- og utviklingsarbeid

Studentene bør delta i forsøks- og utviklingsarbeid. Formålet er bl.a. å gi studentene erfaringer med systematisk planlegging, utprøving og vurdering av nyskapende didaktiske opplegg i samfunnsfag. Forsøks- og utviklingsarbeid kan organiseres som et rent samfunnsfaglig arbeid eller i samarbeid med andre fag. Det kan f.eks. inngå som del av klasse/skoleovertakelse, semester- og prosjektoppgaven eller i tilknytning til planlegging, gjennomføring og vurdering av en ekskursjon.

Eksempler på temaer:

- undersøkelse av elevers oppfatning av og forhold til samfunnsfag eller et samfunnsfaglig emne som utgangspunkt for metodiske forslag og utprøvinger
- registrere, vurdere og utprøve ulike typer av lokale kilder som kan egne seg til undervisning om lokalhistorie/lokalsamfunn på en skole
- planlegge, gjennomføre og vurdere temaopplegg, storyline og/eller prosjektarbeid i grunnskolen
- prøve ut eksisterende eller utvikle nytt materiell og nye metoder i samfunnsfagundervisningen i grunnskolen, f. eks. knyttet til bruk av IKT
- utprøve og vurdere undervisningsopplegg som kan styrke skolens arbeid for likestilling, flerkulturell forståelse, fredelig konflikthåndtering og internasjonal solidaritet
- analysere, vurdere og utprøve pedagogiske opplegg for ekskursjoner til museer, private og offentlige institusjoner m.m.

Ekskursjoner

Oppøving av observasjonsevnen og innhenting av konkret kunnskap gjennom ekskursjoner er sentralt i studiet. Ekskursjonene vil være nært knyttet til faglige emner og utfordringer. Det vil bli lagt opp til ekskursjoner til f.eks. skoler, læremiddelforlag, medieinstitusjoner, museer og politiske institusjoner. Emneutvalgene bestemmer tid og opplegg for ekskursjonene. 10 dagers studietur til Russland/Estland (ca. kr. 6000,-) inngår i studiet. Sentrale emner for studieturen er: Historisk og kulturell bakgrunn; skolesystem og utdanningspolitikk; politiske institusjoner og prosesser; økonomisk vekst, fordeling og miljøvern; utenrikspolitiske utfordringer. Studieturen til Russland / Estland vil foregå i høstsemesteret.

Skriftlige oppgaver

I høstsemesteret skal studentene skrive en gruppeoppgave knyttet til studieturen (8-10 sider). I vårsemesteret skal studentene skrive en individuell oppgave (6-8 sider, selvvalgt emne). De to oppgavene skal ha emner og problemstillinger som i hovedsak er knyttet til forskjellige regifag (geografi, historie, samfunnskunnskap). Oppgavene skal inneholde både faglige og fagdidaktiske problemstillinger. Faglærer(ne) skal klargjøre forventninger og krav til oppgavene, veilede studentene, godkjenne problemstillinger og vurdere arbeidet.

Opgavene kan inngå i pedagogisk forsøks- og utviklingsarbeid (se eget punkt om dette ovenfor).

Praksisopplæring

For generelle opplysninger, se egen plan for praksisopplæringen.

Det er 2 ukers praksisopplæring i form av klasse - eller skoleovertakelse, veiledet av faglærer(e). For å knytte denne overtakelsen til arbeidet på høgsolen skal ett av emnene i fagplanen prege mye av det faglige innholdet i overtakelsen. Samtidig skal studentenes øvrige faglige bakgrunn trekkes inn. Det vil bli lagt stor vekt på grundig for- og etterarbeid i nær kontakt med skoleledelse og lærere på den skolen som helt eller delvis blir overtatt. Det skal leveres et refleksjonsnotat (1000-2000 ord, ca. 2 – 4 s.) fra praksis innen 1 uke etter avsluttet klasse/skoleovertakelse.

Internasjonalisering

Det gis muligheter til studieopphold utenlands. Studentene kan også, etter nærmere retningslinjer for faglig veiledning, ta sitt praksisopphold i utlandet. Dette kan gjøres i kombinasjon med et studieopphold eller være et rent praksisopphold. Store deler av studiet er ellers preget av opplæring om og for flerkulturell og internasjonal forståelse. Det gjelder studieturen til Russland og Estland – valg av emner og pensum knyttet til ulike land og regioner, menneskerettigheter og internasjonal politikk – og innholdet i praksis, der studentene skal arbeide med emnet menneskerettigheter/flerkulturell forståelse.

Vurdering

Generelt

Vurderings- og veiledningsordningen skal tjene de verdier, formål, emner og arbeidsformer som er sentrale i samfunnsfag. Hovedformålet med vurdering og veiledning er å forbedre den faglige utviklingen hos den enkelte student og bidra til et tryggere og mer utfordrende læringsmiljø. Vurdering og veiledning skal skje fortløpende gjennom hele året. Etter hvert emne og hvert halvår skal studenter og faglærere oppsummere og evaluere undervisningen og andre læringsaktiviteter. Alle skriftlige arbeider skal følges opp av faglærere med veiledning og muntlig og/eller skriftlig vurdering. Vurderingen skal omfatte både prosesser og produkter og vekselvirkningene mellom dem. Følgende hovedformer for vurdering skal stå sentralt:

- studentenes vurdering av eget og hverandres arbeid
- studentenes evaluering av faglæreres arbeid, f. eks. undervisning og veiledning

- student- og lærervurdering av felles arbeid; f. eks. forholdet planlegging - gjennomføring, gradene og formene for deltakerstyring, forholdet teori - praksis, sammenhengene mellom fagplanens formål og studiets innhold, arbeidsmåter og vurderingsordning
- faglærers vurdering av studentenes individuelle semesteroppgave
- faglærers og sensors avsluttende vurdering av studentene

Arbeidskrav

Retten til å gå opp til eksamen forutsetter godkjente arbeidskrav. Arbeidskrav som ikke er levert/utført innen fastsatt frist, blir ikke godkjent, og studenten mister retten til å gå opp til eksamen. Studentene er selv ansvarlige for å holde seg informert om de gjeldende frister. Ved sykdom eller lignende må studenten, innen fristen for innlevering/utføring av arbeidskravet, avtale med faglærer om utsatt frist. Arbeidskrav som er levert/utført innen fristen, men som ikke har blitt godkjent, leveres på nytt til ny frist. Når arbeidskrav som er levert/utført innen fristen ikke blir godkjent, har studenten anledning til minst en og maksimum to nye innleveringer/utførelser. Studenter som har mistet retten til å gå opp til eksamen på grunn av ikke godkjent arbeidskrav, må selv kontakte faglærer for avtale om ny innlevering/utføring av arbeidskravet i neste semester/studieår.

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene kan gå opp til eksamen:

- Alle studenter skal delta i minst ett emnevalg i løpet av studiet.
- Alle studenter skal ha minst én veiledersamtale med faglærer i forbindelse med både gruppeoppgaven og individuell oppgave.
- Alle studenter skal levere et refleksjonsnotat (2-4 s.) fra praksisopplæringen innen 1 uke etter at den er avsluttet.
- Krav om tilstedeværelse:
- på ekskursjoner til ulike institusjoner i Østlandsområdet, bestemt av emnevalg (noen timers/en dags varighet)
- i en klasse/skoleovertakelse (8 dager) med nødvendig forarbeid og etterarbeid
- i praktisk - pedagogiske fellessamlinger, varslet i emneplanene (krav om 80 prosent tilstedeværelse totalt)
- I spesielle tilfeller kan det etter begrunnet søknad gjøres unntak fra deler av disse kravene, eventuelt stilles krav om tilsvarende eller beslektete aktiviteter.

Eksamen

Eksamen består av tre deler som alle teller likt ved fastsetting av endelig karakter: 1. Skriftlig gruppearbeid knyttet til studietur og fulgt opp med individuell muntlig prøve (høstsemesteret) 2. Individuell skriftlig oppgave (vårsemesteret) 3. Individuell skriftlig-muntlig avsluttende prøve

1. Studieprøve: Studietur med skriftlig gruppearbeid og individuell muntlig prøve (10 studiepoeng)

Deltakelse på 10 dagers studietur til Russland og Estland inngår i studiet. Forberedelsene til studieturen og studiearbeid i Russland og/eller Estland skjer i grupper på 3-5 studenter. Gruppene skal gjennomføre forstudier, feltarbeid og etterarbeid om ett selvvalgt emne med godkjent(e) problemstilling(er). Før studieturen skal gruppene presentere hovedinnholdet i forstudiene for medstudenter og lærere og få en tilbakemelding på dette. Resultatene av studiearbeidet, presentasjon, feltarbeid og annen type undersøkelser skal sammenfattes i utkast til gruppeoppgave på 4 – 5000 ord (8-10 s.). Utkastet skal publiseres elektronisk på høgskolens LMS (læringsmiljøsystem) innen fastsatt frist etter avsluttet studietur. Alle studenter skal kommentere og vurdere minst ett ukast til gruppeoppgave (eller til individuell oppgave) på nettet innen fastsatt frist. Kommentarene kan innarbeides i den endelige oppgaven. Den skal være publisert på nettet innen fastsatt frist og leveres skriftlig til faglærer i to eksemplarer.

Studenter som ikke deltar på studieturen, må levere en individuell oppgave knyttet til studieturens faglige innhold. Dette skjer etter avtale med faglærer. Også de som skriver individuell oppgave, skal presentere et oppgaveutkast på høgskolens LMS (læringsmiljøsystem) for kommentar fra medstudenter, før endelig oppgave innleveres. Den individuelle oppgaven skal være på 2 – 3000 ord (4 – 6 s.) og forutsetter ca. 4 dagsverks arbeid mens studieturen pågår.

Vurdering av gruppearbeidene (og eventuelle individuelle oppgaver) foretas av interne sensorer, med tilbakemelding om karakter innen fastsatt frist. Etter innlevering av de skriftlige oppgavene, avholdes individuell muntlig prøve knyttet til de skriftlige oppgavene – der særlig fagdidaktiske utfordringer tas opp. Etter muntlig prøve kan den samlede karakter på studieprøven høyst justeres med én grad opp eller ned. Ved ikke bestått eller gyldig forfall kan studentene melde seg til ny/utsatt studieprøve i neste semester. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp innen fristen.

Nærmere kriterier for presentasjon og vurdering av skriftlig oppgave og vurderingskriterier for muntlig prøve blir utformet i samarbeid med studentene. Frister for publisering, tilbakemeldinger, innlevering og individuell muntlig prøve framgår av årsplanen for samfunnsfag 2 som studentene får ved studiestart.

2. Individuell skriftlig oppgave

Det skal i løpet av vårsemesteret skrives en individuell oppgave på 4 – 5000 ord (ca. 8 – 10 s.). Oppgaven har et omfang på 10 studiepoeng. Tema for oppgaven er selvvalgt, med en problemstilling som tar opp både faglige og fagdidaktiske spørsmål knyttet til temaet. Problemstilling(er) skal godkjennes av faglærer. Studentene melder selv behov for veiledning, men en innledende veiledningssamtale er obligatorisk.

Den individuelle oppgaven sensureres internt.

Det gis bokstavkarakterer med A som beste og E som dårligste karakter på bestått oppgave. Karakteren F brukes ved ikke bestått prøve. Vurderingen av individuell skriftlig oppgave inngår i den avsluttende vurderingen, og teller en tredjedel ved fastsettelsen av den endelige karakteren.

3. Individuell skriftlig-muntlig avsluttende prøve

Denne prøven består av en individuell skriftlig disposisjonsoppgave (2 timer) som skal begrunnes, kommenteres og utdypes i en muntlig eksamen. Det benyttes ekstern sensor på minst 10 % av kandidatene. Denne delen av eksamen har et omfang på 10 studiepoeng. Studentene velger oppgave ut fra to oppgitte alternativer. Alternativene for den enkelte student inneholder emner og fagdidaktiske utfordringer som er hentet fra andre deler av pensum enn de delene som studenten har dekket gjennom tidligere innlevert skriftlig prosjektoppgave i gruppe og individuell skriftlig oppgave. Den avsluttende prøven arrangeres som en 'åpen notat'-prøve der studentene, ved siden av L06, kan ta med inntil 50 paginerte sider egenproduserte notater fra forelesninger, seminarer, kollokvier, ekskursjoner og litteraturlesning. Nærmere retningslinjer for notater ved denne prøven blir gitt ved studiestart.

Det gis bokstavkarakterer med A som beste og E som dårligste karakter på bestått prøve. Karakteren F brukes ved ikke bestått prøve.

Ny/utsatt eksamen

Ved ikke bestått eller gyldig forfall til avsluttende prøve, kan studenten gå opp til ny/utsatt prøve i neste semester. Prøven arrangeres som ved ordinær eksamensprøve. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp innen fristen.

Vurderingskriterier

Symbol	Betegnelse	Kvalitativ beskrivelse for eksamen
A	Fremragende	Har svært solide kunnskaper og særdeles god evne til å orientere seg innenfor kunnskapsfeltet. Viser god analytisk evne og kan bruke informasjon på en kreativ

		og kritisk måte. Viser høyt refleksjonsnivå i forhold til læringsmål, fagets egenart og lærerens rolle i forhold til barn og unges læring og utvikling. Svært god evne til å redegjøre muntlig for faglig stoff, oppfatte problemstillinger og til presis begrunnelse for løsningsforslag.
B	Meget god	Har meget gode kunnskaper og meget god evne til å orientere seg innenfor kunnskapsfeltet. Kan vurdere informasjon kritisk og viser en meget god evne til refleksjon over læringsmål, fagets egenart og lærerens rolle i forhold til barn og unges læring og utvikling. Meget god evne til å redegjøre muntlig for faglig stoff, oppfatte problemstillinger og til presis begrunnelse for løsningsforslag.
C	God	Har gode kunnskaper og god evne til å orientere seg innenfor kunnskapsfeltet. Kjenner til ulike informasjonskilder og viser god evne til refleksjon over læringsmål, fagets egenart og lærerens rolle i forhold til barn og unges læring og utvikling. God evne til å redegjøre muntlig for faglig stoff, oppfatte problemstillinger og til å begrunne løsningsforslag.
D	Nokså god	Har begrensede kunnskaper, men kjennskap til kunnskapsfeltet og viser noe evne til selvstendig anvendelse av kunnskapen. Viser noe evne til refleksjon over læringsmål, fagets egenart og lærerens rolle i forhold til barn og unges læring og utvikling. Viser evne til å redegjøre muntlig for faglig stoff, oppfatte problemstillinger og til å begrunne løsningsforslag.
E	Tilstrekkelig	Tilfredsstiller minimumskravene til kunnskaper, men anvender kunnskapen på en uselvstendig måte. Lavt refleksjonsnivå i forhold til læringsmål, fagets egenart og lærerens rolle i forhold til barn og unges læring og utvikling. Viser noe evne til å redegjøre muntlig for faglig stoff, oppfatte problemstillinger og til å begrunne løsningsforslag.
F	Ikke bestått	Har utilstrekkelige kunnskaper og viser utilstrekkelig kjennskap til læringsmål, fagets egenart og lærerens rolle i forhold til barn og unges læring og utvikling. Klarer i utilstrekkelig grad å redegjøre muntlig for faglig stoff, oppfatter ikke problemstillinger og klarer ikke å begrunne løsningsforslag.

Avsluttende vurdering

Avsluttende vurdering består av tre deler som alle teller likt ved fastsetting av endelig karakter: 1. Skriftlig gruppearbeid knyttet til studietur og fulgt opp med individuell muntlig prøve (høstsemesteret) 2. Individuell skriftlig oppgave (vårsemesteret) 3. Individuell skriftlig-muntlig avsluttende prøve. Alle tre deler må få bestått karakter (A-E) for å få en bestått karakter ved avsluttende vurdering.

Ny/utsatt /eksamen

Ved ikke bestått på én eller flere av de tre eksamensdelene må studentene foreta ny/utsatt innlevering i neste semester etter avtalt frist.

Ved ikke bestått eller gyldig forfall til individuell skriftlig-muntlig avsluttende prøve kan studentene gå opp til ny/utsatt prøve i neste semester/studieår. Prøven arrangeres som ved den ordinære avsluttende prøven. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp innen fristen.

Skikkethetsvurdering

Studentenes arbeid og innsats i faget blir vurdert i henhold til skikkethet.

"Skikkethetsvurderingen skal inngå som en helhetsvurdering av studentenes faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer." (jf. Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene, KUF 1999).

Skikkethetsvurderingen gjelder bare for studenter som tar faget som en del av sin grunnutdanning.

Pensum

Litteraturlista er delt i fire faglige områder: Geografi, Historie, Samfunnskunnskap og Fagdidaktikk og utdanningspolitikk. Mye av litteraturen er tverrfaglig og kunne derfor vært satt opp under flere av områdene. Litteratur merket med stjerne (*), er trykt i et kompendium om *Internasjonale forhold*.

Geografi

Dokken, Øivind, Odd-Ivar Johansen og Arne H. Øverjordet, 2004:

Geografi – landskaper, ressurser, mennesker, miljø. Cappelen. (280s)

Naguib og Thorbjørnsrud, 1994:

"Midtøsten", i: Howell og Melhuus, red.: *Fjern og nær*. Ad Notam.* (20 s)

Historie

Bender, Johan, 1999:

Palæstinaproblemet (s. 7-134). Gyldendal. (120 s)

Olstad, Finn, 1998:

Veier til vår tid. Norgeshistorie etter 1850. (s.21-103). Universitetsforlaget. (80 s)

Egge, Åsmund, 1993:

Fra Alexander II til Boris Jeltsin (kap. 1-6, 9-10 og 15). Universitetsforlaget. (170 s)

Lundestad, Geir, 2004:

Øst, vest, nord, sør. Hovedlinjer i internasjonal politikk 1945-2000. Universitetsforlaget. (300 s)

Westad, Odd A., 1997:

"Den industrialiserte verdens historie 1914-91", i: *Det 20. århundres historie. Europa, USA og Japan*. Universitetsforlaget. * (30 s)

Samfunnskunnskap

Bergem, Knut, Gunnar Karlsen og Beate Slydal, red. 2002: *Menneskerettigheter. En innføring*. Humanist forlag. (190 s)

Eriksen, Thomas Hylland og T.A. Sørheim, 2004:

Kulturforskjeller i praksis. Perspektiver på det flerkulturelle Norge. (kap. 1-7, 9-11 og 17, og Tillegg/Basisinformasjon). AdNotam Gyldendal. (150 s)

Falk, Maria (red.), 1993:

Estland, Letland og Litauen. Utrikespolitiska institutet. (60 s)

I tillegg legger studentene opp ca. 50 sider fra Internett om aktuelle samfunnsforhold i de baltiske statene.

Koritzinsky, Theo, 2002:|

90-tallsreformene: Personer og strukturer – fag og politikk Vardøger 27/02. (23 s)

Ryssevik, Jostein, 2002:

I samfunnet 3. Norsk politikk. Aschehoug. (250 s)

Østerud, Øyvind, 1995:

"Statssystem og verdenssystem. Internasjonalt anarki og internasjonal orden", i: *Statsvitenskap*. Universitetsforlaget.* (20s)

Fagdidaktikk

Kjeldstadli, Knut, 1992:|

Fortida er ikke hva den en gang var. En innføring i historiefaget. Kap. 1, 5, 6, 7, 12, 17, 19-21 (120 s)

Koritzinsky, Theo, 2006:

Samfunnskunnskap. Fagdidaktisk innføring. Universitetsforlaget. (eksemplene knyttet til videregående opplæring er ikke pensum), (200 s)

Lund, Erik, 2003:

Historiedidaktikk for klasserommet, Del 1.

Universitetsforlaget. (60 s)

Mikkelsen, Rolf og Per J. Sætre, 2005:

Geografididaktikk for klasserommet (kap. 1, 3, 4, 5 og 10).

Høyskoleforlaget. (95 s)

Raundalen, Magne og Jon-Håkon Schultz, 2006:

Krisepedagogikk. Kap. 2, 5, 6. Universitetsforlaget. (100 s.)

Utvik, Bjørn Olav, 1997:

"Med Europa som barbarisk fotnote. Verds historia sett frå Kairo", i: *Samtiden*, nr. 2/3-97.* (10 s)

Det tas forbehold om endring/revidering i pensumlitteraturen. Dette vil bli gjort i samråd med studentene, og etter godkjenning av studieleder.